FİLM OKURYAZARLIĞI DİZİNİ

HAZIRLAYAN:
SERDAR ARSLAN

SİNEMAYI BİLMEK VE FİLMLERİ ANLAMAK İÇİN;
TERİMLER, KAVRAMLAR, İSİMLER

SİNEMADA ANLATI BİÇİMLERİ

Klasik dramatik anlatı biçimi, **Hollywood Sineması**, ana akım sinema, popüler sinema, Kartezyen felsefe, **Aristoteles**, optik perspektif, **Poetika**, Yunan tragedyaları, dramatik yapı, öykü, doğrusallık ve nedensellik, mimesis-taklit, **karakter**, arzu ve motivasyon, **özdeşleşme**, yolculuk, çatışma, **baht dönüşü (peripetie),** tanınma (anagnorisis), **katarsis**, Joseph Chambell-**Kahramanın Sonsuz Yolculuğu**, Christopher Vogler-Yazarın Yolculuğu, **Robert McKee-Hikaye**, Syd Field- Üç Akt Modeli, Linda Seger-Sekiz Parçalı Model, John Truby-22 Yapılı Model, **Carl Gustav Jung**, kollektif bilinçdışı, **arketip**, stereotip, hükümdar, bilge, asi, içimizden biri, anime, animus, persona , gölge, **David Llewelyn Wark Griffith**, Edwin S. Porter-Büyük Tren Soygunu-**Amerikalı Bir İtfayeci'nin Hayatı,** James Williams, George Albert Smith, Lewin Fitzhamon, **Bir Ulusun Doğuşu,** Hoşgörüsüzlük, **almaşık- paralel kurgu**, John Ford.

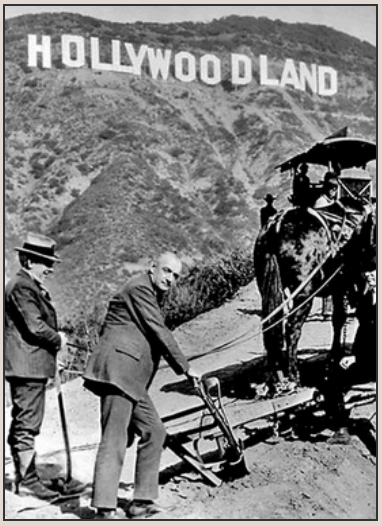

Anti dramatik – **epizodik** – Brehtçi **epik anlatı biçimi**, diyalektik, tersten perspektif, Pawel Florenski, **Bertolt Brecht**- epik tiyatro, katarsis karşıtlığı, **yabancılaşma**, naivite, mesel çalışması, epizot, **göstermeci oyunculuk,** yabancılaştırma, tarihselleştirme, **bilinçlenme**, Sergei Eisenstein, Pudovkin, Lev Kuleşov, **Dziga Vertov-Kameralı Adam,** Aleksander Dovşenko, **diyalektik kurgu**, Kuhle Wampe, Federico Fellini-Amarcord, Ingmar Bergman- The Virgin Spring, **Jean Luc Godard-Weekend**, Alain Resneis-Last Year At Marienbad-Je Taime Je Taime- **Hiroshima Mon Amour**, Modernizm, modernist sinema, postmodernizm.

Minimalist anlatı biçimi, minimalizm, **sadeliğin gerçekliği**, nesnel gerçeklik, teatrallikten kaçınma, **amatör oyuncu/luk,** mizansenin sadeliği, **doğal ışık kullanımı**, efekt, dublaj ve ses müdahalesinin olmaması, **Robert Bresson**, Carl Dreyer, **Yasujiro Ozu,** Antonioni, Bergman, Dardenne Kardeşler, **Kairusmaki Kardeşler**, Jim Jarmusch, **Satyajit Ray**, Hou Hsiao Hsien, **Nuri Bilge Ceylan (İlk Filmler)** Semih Kaplanoğlu -Yusuf Üçlemesi, Fransız Şiirsel Gerçekçiliği, **İtalyan Yeni Gerçekçiliği,** Fransız Yeni Dalgası, Dogma 95 , **Yeni İran Sineması.**

SENARYO YAZIMI

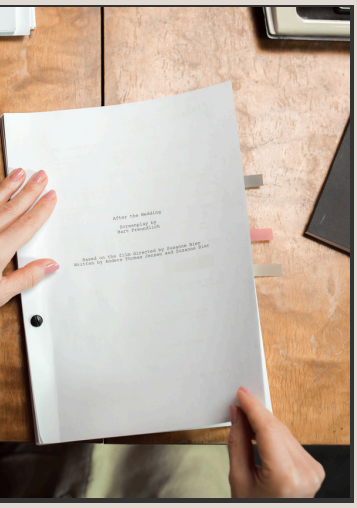

Senaryoda Fransız ve Amerikan modeli, aksiyon ve mizansen, **diyalog ve ses yazımı**, 12 punto, 1,5 satır aralığı, **epigraf-önerme,** sahne, **sahne çizgisi**, sahne numarası, iç-dış, **gün-gece**, zaman kipleri, **geniş zaman kipi**, didaskalya (ışık, hava koşulları, dekor, karakter tanıtımı, karakter eylemleri, **olaylar**), **karakter**, diyalog yazımı, iç ses-dış ses, monolog, **detay yazımı,** telefon konuşması yazımı, **flashback yazımı**, rabarba, tema (sorunsal), önerme, **tek cümle özeti (log-line)**, area, özet, **sinopsis**, tretman, **senaryo**, çekim senaryosu, simge, sembol, mit, **metafor.**

TEMEL SİNEMATOGRAFİ

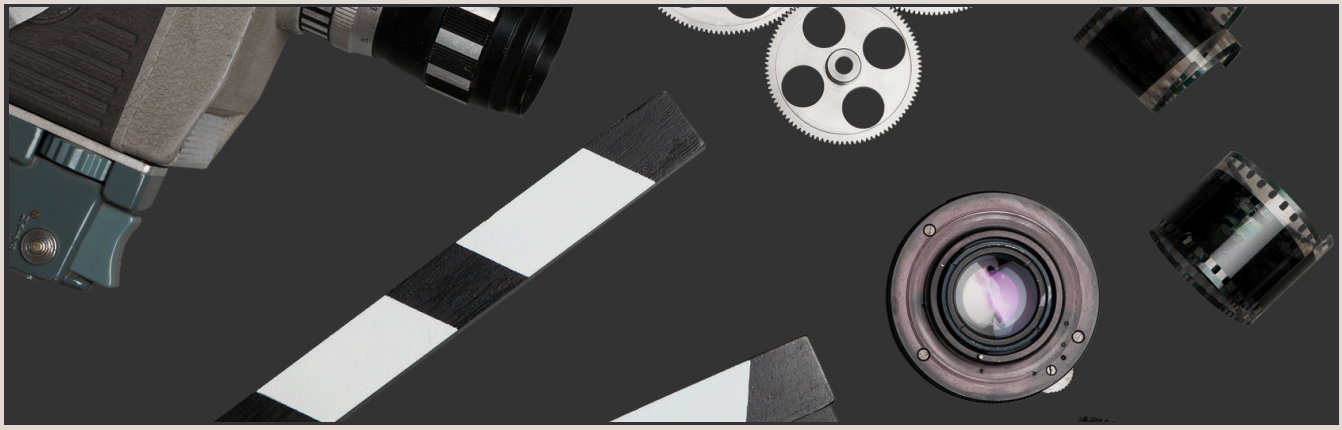

Çerçeve, **çerçeve oranları** , 1.33:1 (4x3) çerçeve oranı, **akademi oranı**, 1.66:1 Avrupa standardı, 1.75:1 oranı, **1.78:1-16x9 oranı**, 1.85:1 oranı, **2.35: 1 -2.39:1- anamorfik çerçeve oranı**, kompozisyon, **kadraj tasarımı,** dengeli kadraj, yatay ve dikey eksenler, perspektif, **kadraj içi kadraj**, açık-kapalı kadraj, **altın oran-üçte bir kuralı**, bakış yönü, **baş boşluğu**, el ve ayak bileklerinden kesmeme, **George Melies**, ışık, ana ışık, dolgu ışığı, ü**ç noktadan temel ışıklandırma**, gün ışığı- 5600 kelvin, **tungsten -3200 kelvin** , filtre, **atmosfer**, renk, **hareket-oyuncu performansı**, jest, mimik, beden hareketleri, ses tonu, **objektif/lensler**, odak uzunluğu, görüntü açısı, **orta odaklı/ normal açılı objektif**, kısa odak/geniş açılı objektif, **alan derinliği/derin netlik**, diyafram, **Orson Welles-Yurttaş Kane**, balık gözü objektif, **uzun odaklı (dar açılı objektif)**, planlar(çekim ölçekleri), **sahne,** sekans, **plan sekans**, çok yakın plan (makro plan), **baş planı** (boyun planı), göğüs (omuz planı), **bel planı**, diz planı, **Amerikan plan**, boy planı (geniş plan), **genel (uzak plan)** ve aşırı genel plan, **amors**, tekli, **temiz tekli**, parçalı tekli, ikili plan, grup planı, **Hitchcock kuralı**, sabit kamera, **aktüel / el / omuz kamerası çekimi**, Jean Rouch, Sinema Gerçek, **Robert Flaherty**, Lars Von Trier, **Dogma 95**, kamera açıları, **göz hizası çekimi**, üst açı, **tanıtım planı**, tanrı bakışı, **alt açı**, nesnel bakış açısı, **öznel bakış açısı/ kamera**, Göldeki Kadın Kuleşov efekti, **bakış plan**, kamera hareketleri, **pan**, tilt, zum, dolly, kaydırma/kayma, **dollyzum**, Alfred Hitchcock- Vertigo, Steven Spielberg-Jaws, **kurgu**, devamlılık, **ritim**, plan sayı ve süresi, Edwin S. Porter-Büyük Tren Soygunu-Amerikalı Bir İtfayeci'nin Hayatı, **doğrusal zaman-mekân algısı**, Lewin Fitzhamon-Rescued By Rover, **aksiyon ve mekan devamlılığı**, yön devamlılığı, **David Llewelyn Wark Griffith- Bir Ulusun Doğuşu**- Hoşgörüsüzlük, paralel veya almaşık kurgu, Sovyet Sinemacılar, **Sergei Eisenstein**, Pudovkin, Lev Kuleşov, Dziga Vertov, **Aleksander Dovşenko**, devamlılık ilkeleri, kurgu kuralları, **sıçramalı kesme (jump cut)**, zıplamalı montaj, kostüm- dekor- aksesuar- ışık ve oyuncu aksiyonu- konum hareket yön ve hız devamlılığı , **180 derece/aks kuralı**, aks çizgisi ihlali/ aksın kırılması, **20/30 derece kuralı**, planlar arası geçiş, **kesme**, boş plandan boş plana bağlama, **hareketten bağlama**, görüş açısından bağlama, **kararma ve açılma**, silinme, **zincirleme.**

SİNEMA TARİHİ

Fotoğraf, **camera obscura**, fotoğraf, **Joseph Nicephore Niepce,** Louis Daguerre, **Eadweard Muybridge**, koşan at, **Thomas A. Edison**, W.K. Dickson, **Kinetoscope,** Fred Ott'un Hapşırması, Louis ve Auguste Lumiere- **Tren'in Ciotat Garına Gelişi**, **George Melies-Aya Yolculuk**, mizansen, Pathe, American Mutoscupe-Biograph, Motion Picture Patent Company, **Hollywood**, Paramont, Fox, Warner Bros, Universal, sinema endüstrisi, **Edwin S. Porter**- Amerikalı Bir İtfaiyecinin Yaşamı- Büyük Tren Soygunu, James Williams, George Albert Smith, **Lewin Fitzhamon**- Rescued By Rover, klasik film dili, D.W. Griffith-The Birth Of A Nation-Intolerance, almaşık-koşut kurgu, Thomas H. Ince, William S. Hart, **Cecil B. De Mille-The Cheat**, Douglas Fairbanks-Americano-Wild and Woolly, **açı- karşı açı**, Buster Keaton, Mary Pickford , Fairbanks, **Charlie Chaplin**, slepstik.

Alman Expresyonist Sineması (Dışavurumculuk), Universum Film Aktiengesellschaft (UFA), **Robert Wiene- The Cabinet of Dr. Caligari**, F.W. Murnau- Faust, **Fritz Lang- Metropolis.**

Fransız Empresyonist Sineması (İzlenimcilik), Abel Gance- La Dixieme Symphonie- La Roue-**Napoleon**, Marcel L'Herbier- El Dorado- L'Argent, Louis Delluc- L'Inondatıon, **Jean Epstein- Coeur Fidele**, Germaine Dulac-The Smiling Mme.Beudet.

Sürrealist Sinema (Gerçeküstücülük), Man Ray, Salvador Dali, Antonin Artaud, **Luis Bunuel**-Un Chien Andalou, L'Age d'or- Belle de Jour-The discreet charm of the bourgeoisie, **Man Ray- Amak Bakia**, Germaine Dulac- The Seashell and the Clergyman, **Jean Vigo- Zero de Conduite.**

Sovyet Montajı/ Devrim Sineması, Lev Kuleşov- The Extraordinary Adventures of mr. West in the Land of the Bolsheviks- The Death Ray, **Eisenstein-Strike-Potemkin-October**, Pudovkin- Storm over Asia- Deserter, **Diziga Vertov- The Man With The Movie Camera**- Enthusiasm.

İngiliz Belgesel Ekolü, Robert Joseph Flaherty- **Nanook Of The North**- Moana- Man Of Aran**, John Grierson**- On The Fishing Banks Of Skye- Granton Trawler- Industrial Britain, Drifters.

Sinemada ses ve renk, Alan Crosland- Don Juan, Alan Crosland- **The Jazz Singer**, diegetik ses, Rouben Mamoulian- Applause, Woody Van Dyke- San Francisco, Sidney Franklin, Gustav Machatý, Sam Wood- **The Good Earth,** müzikal, George Stevens- Swing Time, **2-3 bantlı teknikolor renk**, Michael Curtiz- Under A Texas Moon, Rouben Mamoulian- Becky Sharp, **alan derinliği- derin odak**, Mervyn Leroy - Anthony Adverse, Alfred L. Werker- The Adventures of Sherlock Holmes, **Orson Welles- Citizen Kane.**

SİNEMA TARİHİ

Fransız Şiirsel Gerçekçiliği, Marcel Carne- Le Quai des Brûmes- Les Enfants du Paradis, **Jean Renoir- La Grande Illusion- La Chienne,** Jean Vigo - Zero de Conduite, L'Atalante, Jean Grémillon- La Petite Lise, **René Clair- À nous la Liberté**.

İtalyan Yeni Gerçekçiliği, Luchino Visconti- **Ossesione**- La Terra Trema, Roberto Rossellini- White Ship- Paisan- Rome Open City- Germany Year Ziro, V**ittorio De Sica**- Shoeshine- **Ladri di Biciclette**- Umberto D.

Fransız Yeni Dalga Sineması, Cahiers Du Cinema, **auteur**, Alain Resnais- Nuit et Brouillard- **Hiroshima Mon Amor**- L'Année Dernière à Marienbad, **Jean Luc Godard**- A Bout de Souffle- Vivre Sa Vie- Le Mepris, Les Carabiniers, Band Of Outsiders, F**rançois Traffaut**- The 400 Blows- Les Mistons- Shoot the Piano Player- **Jules and Jim,** Claude Chabrol- Les Cousins- Les Bonnes Femmes- Ophelia, Jacques Rivette- Paris Nous Appartient, **Eric Rohmer**- La Collectionneuse, Ma nuit chez Maud.

Yeni Hollywood, Robert Mckee, **Ford Copolla-** The Godfather, **Steven Spielberg**- Jaws- Jurassic Park, **George Lucas**- American Graffiti- Star Wars, **Martin Scorsese**- Taxi Driver, **James Cameron-** The Terminatör- Titanic, **Tim Burton**- Batman, Robert Zemeckis- Back to the Future- **Forrest Gump**, David Lynch- **Blue Velvet**, Ethan Coen, Joel Coen- Fargo, **Qentin Tarantino**- Rezervoir Dogs- Pulp Fiction, **Jim Jarmusch**, Allison Anders, **Sundance Film Festivali.**

3. sinema, **Fernando Solanas**, Octavio Getino, **Dogma 95**, Lars Von Trier, Thomas Vinterberg.

Türk Sineması, Yanaki Manaki- Milton Manaki- **(Manaki Kardeşler)** Büyükanne Despina, **Sigmund Weinberg-** Abdulhamid'in Cuma Selamlığı, Merkez Ordu Sinema Dairesi , **Fuat Uzkınay-** Ayastefanostaki Ruh Abidesi'nin Yıkılışı, Himmet Ağa'nın İzdivacı, Leblebici Horhor, **Sedat Simavi**- Casus- Pençe, tiyatrocular dönemi, Ahmet Fehim- Mürebbiye: Binnaz, Şadi Karagöz- Bican Efendi Serisi, **Muhsin Ertuğrul-** İstanbul'da Bir Facia-i Aşk - Boğaziçi Esrarı- Ateşten Gömlek- Kızkulesi'nde Facia, İpek Film, Ha- Ka Film, **Faruk Kenç ve Şadan Şamil**, Ömer Lütfi Akad, **Metin Erksan**, Atıf Yılmaz, **Memduh Ün**, Orhon M. Arıburnu ve Osman F. Seden, **Yeşilçam**, Ulusal Sinema, **Milli Sinema,** Susuz Yaz, **Yılmaz Güney- Umut**, Yusuf Kurçenli, **Zeki Ökten**, Erden Kıral, Nesli Çölgeçen, Yavuz Turgul, **Şerif Gören**, Tunç Başaran, Yavuz Özkan, Ali Özgentürk, **Ömer Kavur**, Reha Erdem, **Yeşim Ustaoğlu**, Derviş Zaim, **Zeki Demirkubuz, Nuri Bilge Ceylan**- Kış Uykusu, Semih Kaplanoğlu- Bal, **Ahmet Uluçay,** Tayfun Pirselimoğlu, Ümit Ünal, Reis Çelik, Handan İpekçi, Nesli Çölgeçen, Kazım Öz, Barış Pirhasan, Osman Sınav, Semir Aslanyürek, Ferzan Özpetek, **Emin Alper,** Tolga Karaçelik, **Mahmut Fazıl Coşkun,** Özcan Alper, Hüseyin Karabey, Seyfi Teoman, Erdem Tepegöz.

FİLM OKUMA
FİLM ELEŞTİRİSİ YAZIMI

Filmin içerik ve biçim unsurları, film dili grameri, **eleştirel film okuma** , hakikat, gerçek, **gerçeklik,** gerçekçilik, pornografi, **metafor**, simge-gösterge, gösteren-gösterilen, **sinemada göstergebilimsel yaklaşım**, Christian Metz , **Jean Mitry**, sembol, mit, metafor.

felsefi film eleştirisi, sinemanın felsefesi, sinemada felsefi kavramların kullanımı, **gerçek**, kurgu, insan, bilgi, bilgelik, varlık, oluş, **varoluş**, özgürlük, ahlak, erdem, doğruluk, adalet, **etik**, nihilizm, zaman, **simülasyon**, rastlantı, yazgı, mutluluk, haz, acı, estetik, güzellik, çirkin, **iyi/lik, kötü/lük...**

Politik-ideolojik film eleştirisi, egemen ideolojiler, **alternatif ideolojiler,** altyapı-üstyapı kavramları, bilinç, **adalet,** toplum, aile, sınıf, cinsiyet, yabancılaşma, hegemonya, özne, **modernlik-** modernite, **modernizm**, postmodernizm...

Sosyolojik film eleştirisi, toplum, aile, **kitle**, ritüel, **mit**, gelenek, kültür, **alegori**, gündelik hayat, yaşam tarzı, değer, **kimlik**, rol, **öteki**, sınıf...

Feminist film eleştirisi, cinsel kimlik, cinsel farklılaşma, **cinsiyetsizlik**, kadın, **kamuda kadın ve aile,** toplumda kadın, **kadın öznesi**, kadın rolleri, **şiddet**...

Psikanalitik film eleştirisi, ayna evresi, **imgesel,** sembolik, **arzu**, öteki, **özdeşleşme,** rüya, düş, **oidipus**, iğdiş, bilinç, **bilinçdışı,** id, ego, **süper ego**, dürtü, ayna, **ben/lik**, parçalanmış kimlik, **haz**, eksik, kaygı, **bakış,** röntgencilik, **fantezi,** yoksunluk...

Göstergebilimsel film eleştirisi, imge, **simge**, sembol, mit, ikon, **gösteren, gösterilen**, gösterge, belirti, temsil, **metonimi**, düz değişmece, **yapısöküm**...

Bilişsel film eleştirisi, zihin, **dil**, algılar, akıl...

Tarihsel film eleştirisi, bir **filmin yapıldığı tarih**, filmin tarihi açısından; iki **filme konu olan tarihsel olay** açısından.

Tür eleştirisi, dram, **komedi**, aksiyon, **gerilim**, korku, **müzikal**, western...

Mizansen eleştirisi, dekor, **kostüm**, makyaj, ışık, oyuncu performansı, **perdede görünen öğelerin anlatıyı nasıl taşıdığ**ı.

Auteur eleştiri yaklaşımı, yaratıcı yönetmen, kişisel stil, Fransız Sinematek, **Cahiers du Cinema,** François Truffaut, Jean Luc Godard, Eric Rohmer, **Jacques Rivette**, Claude Chabrol, **Alexander Astruc- "Yeni Bir Öncünün Doğumu: Kamera Kalem",** "camera stylo"(stilo) **(Camera-pen, kamera-kalem)**, François Truffaut- "Fransız Sinemasının Kaçınılmaz Bir Eğilimi" Jean Renoir, Robert Bresson, Jean Cocteau ve Jacques Tati , **Auteurların Politikası- Andre Bazin**, Andrew Sarris-**"Auteur Kuramı Üzerine Notlar"** teknik yeterlilik, **kişisel üslup** ve içsel anlam.

Tanıtım, **değerlendirme yazıları**, film eleştirisi, **analiz/İnceleme yazıları**, kuramsal yazılar, **sinefil**, spoiler.

*Dizini; sinema ilgilisi ve sinemacı arkadaşlarınızla paylaşabilirsiniz.

*Dizinde yer alan tüm terim ve kavramların sinemadaki kullanımlarını, açıklama ve örneklerle filmokuruakademi.com'da yer alan video derslerde bulabilirsiniz. Kodu telefonunuza okutarak video ders sayfasına ulaşabilirsiniz.